

סדנתון

שבת פרשת יתרו

הדלקת נרות: 16:43 יציאת השבת: 17:45

חדש בטבע

קרה, קרח ונטיפי קרח.

השבוע היה אחד הלילות הקרים בשנה. בחדשות אמרו שבירושלים יהיה 0 מעלות. ב-0 מעלות מים הופכים לקרח. אבל לא בכל מקום בירושלים היה אפס מעלות. בכל מקום הטמפרטורה קצת אחרת. בדרך כלל בעמק יהיה קצת קר יותר מההר. משטחים, קרים יותר מהאוויר. בתים חמים יותר מהאוויר. לכן לא בכל מקום נמצא קרח.

קרה - כדי שיווצר קרח צריך שיהיו מים בחוץ. לא תמיד יש מים בחוץ. בתוך האוויר תמיד יש קצת אדים של מים. כשהאדים של המים פוגשים משטח קר הם הופכים להיות קרח. לסוג הזה של הקרח קוראים קרה. נוכל למצא אותו על שמשות של מכוניות, על הדשא, או על הכביש. אפשר למצא קרה לא רק בירושלים. השבוע היתה קרה גם ליד הים. איך זה קרה?

משטחים מתקררים יותר מהאוויר. האוויר ליד הים היה מעל 0 מעלות. המשטחים הגיעו ל-0 מעלות. לכן אפשר היה למצא קרה גם בפתח תקוה ובמקומות נוספים.

שלוליות קופאות - במקום בו האוויר הגיע ל-0 מעלות והיו שלוליות השכבה העליונה שלהם קפאה. אפשר היה למצא פסוי דק של קרח על השלולית. בדרך כלל לא כל הלילה קפוא. רק חלק קטן. לכן נמצא רק פסוי דק של קרח. אם רב הלילה היה מתחת ל-0 מעלות נמצא פסוי עבה יותר.

נטיפי קרח - תופעה מאוד מעניינת שאפשר לראות היא נטיפי קרח על העצים. למה יש נטיפי קרח על העצים?

יש ימים קרים עם עננים. יש ימים מאוד קרים בלי עננים. בימים כאלה, השמש זורחת בבקר. היא מחממת את העצים. האוויר עדין קפוא.

י"ט תשפ"ב

בתוך העצים יש קרה. הקרה נמסה. היא נוזלת החוצה. בחוץ, האוויר עדין קר מאוד. טפות המים הופכות להיות קרח. עוד טפות נוזלות מהעץ. הם נוזלות על הקרח. הם קופאות בעצמם. הקרח גדל וגדל. נהיה נטיפי קרח יפה.

חדשות ארץ ועולם

מבצע דוגו.

ביזום שלישי הרבה מאוד אנשים בארץ אכלו פלאפל. זה היה חלק מ"מבצע דוגו".
מה זה מבצע דוגו?

לפני בערך 80 שנה בגרמניה שלטה המפלגה הנאצית. המפלגה הנאצית רצתה להשתלט על אירופה. הם פתחו במלחמה גדולה. למלחמה קראו "מלחמת העולם השנייה". גרמניה השתלטה על רב אירופה.

המפלגה הנאצית בגרמניה רצתה להרג את כל היהודים. היא הקימה מחנות בהם הרגו יהודים. היא נצלה את שאר היהודים לעבודה במקומות שונים. הרבה מאוד יהודים מתו במחנות האלו.

היו יהודים שנצלו.

בהונגריה באותם שנים היה ילד בשם דוד ליטנר. כלם קראו לו דוגו. אמא שלו ספרה לו הרבה על ארץ ישראל. היא ספרה לו שבארץ ישראל גדלות לחמניות עגלות על העצים. כשהגרמנים כבשו את הונגריה הם שלחו את דוגו והמשפחה שלו למחנות. לפני 77 שנים, בתאריך 18 בינואר, הגרמנים החליטו להרג את כל מי שנשאר במחנה של דוגו. הם הוציאו אותם לצעדה ארוכה. בצעדה הזו מתו הרבה מאוד אנשים. זה היה מאוד קשה לדוגו. אבל הוא הצליח לשרוד. בזמנים הקשים הוא היה נזכר בספורים של אמא שלו על ארץ ישראל.

דוגו נשאר בחיים. הוא עלה לארץ ישראל. יום אחד הוא ראה פלאפל. זה הזכיר לו את הספור של אמא שלו. הפלאפל נראה כמו לחמניות עגלות. דוגו החליט לחגג את זה שנשארו יהודים בעולם. הוא החליט לחגג את זה ביזום שבו הוא יצא לצעדה. הוא החליט לאכל פלאפל ביזום הזה.

בשנים האחרונות אלפי אנשים הצטרפו לחגיגה של דוגו. הם אוכלים פלאפל ביזום הזה. הם מצרפים שלט שבו כתוב "עם ישראל חי, חוגג ואוהב פלאפל".

בתמונה רואים את דוגו מספר לילדים את הספור שלו.

את התמונה צלם benbaruch

חדשות ארץ ועולם

הר הגעש הוֹנְגָה טוֹנְגָה התפרץ

אֲנַחְנוּ חַיִּים עַל כְּדוֹר הָאָרֶץ. בַּחֵלֶק הַחִיצוֹנִי שֶׁל כְּדוֹר הָאָרֶץ יֵשׁ סָלֵעַ. מִתַּחַת לְסָלֵעַ יֵשׁ מַגְמָה. מַגְמָה הִיא חֹמֶר חֵם מְאֹד. הַמַּגְמָה לֹא קִשָּׁה כְּמוֹ סָלֵעַ. הִיא נוֹזֵלִית.

הַמַּגְמָה מְנַסָּה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה. הַסָּלֵעַ לֹא נוֹתֵן לָהּ. יֵשׁ מְקוֹמוֹת בָּהֶם הַמַּגְמָה גְּבוּהָה יוֹתֵר. יֵשׁ מְקוֹמוֹת בָּהֶם הַסָּלֵעַ דַּק יוֹתֵר. בְּמְקוֹמוֹת כְּאֵלֶּה לְפַעְמִים הַמַּגְמָה דוֹחֶקֶת אֶת הַסָּלֵעִים לְמַעְלָה. הִיא יוֹצֵרֶת הַר חֲדָשׁ. לְהַר כְּזֶה קוֹרְאִים הַר גַּעֵשׁ.

לְפַעְמִים הַמַּגְמָה לוֹחֶקֶת מְאֹד. הִיא יוֹצֵאת מֵהַר הַגַּעֵשׁ. הִיא נִשְׁפֶּקֶת הַחוּצָה. קוֹרְאִים לְזֶה הַתְּפָרֶצוֹת שֶׁל הַר גַּעֵשׁ.

יֵשׁ הָרִי גַעֵשׁ בְּכָל מִינֵי מְקוֹמוֹת בְּעוֹלָם. יֵשׁ הַרְבֵּה הָרִי גַעֵשׁ בְּתוֹךְ הָאֹקְיָנוֹס. אֶת הָרִי הַגַּעֵשׁ בְּאֹקְיָנוֹס בְּדֶרֶךְ כָּלֵל לֹא נִרְאָה. הֵם עֹמֵק בְּתוֹךְ הַיָּם. עִם הַר הַגַּעֵשׁ מְאֹד גְּדוֹל נִרְאָה אֶת הַקֶּצֶה שֶׁלוֹ.

בְּאֹקְיָנוֹס הַשֶּׁקֶט יֵשׁ אֲזוֹר עִם הַרְבֵּה הָרִי גַעֵשׁ. קוֹרְאִים לוֹ רֶכֶס טוֹנְגָה. יֵשׁ בוֹ הַרְבֵּה הָרִים מִתַּחַת לַמַּיִם. יֵשׁ בוֹ גַם הָרִים שֶׁיֵּצְאוּ מֵהַמַּיִם וְהִפְכוּ לְהִיּוֹת אִי.

לְפָנֵי 25 שָׁנִים נוֹלַד אִי חֲדָשׁ בְּרֶכֶס טוֹנְגָה. זֶה הָיָה הַר גַּעֵשׁ שֶׁגְּדַל וְהִפָּךְ לְהִיּוֹת אִי. הוּא קִבֵּל אֶת הַשֵּׁם הוֹנְגָה טוֹנְגָה.

בַּשָּׁבֶת הָאַחֲרוֹנָה הַר הַגַּעֵשׁ הוֹנְגָה טוֹנְגָה הִתְפָּרַץ. זֹאת הִיְתָה הַתְּפָרֶצוֹת מְאֹד גְּדוֹלָה. הַהַר כָּלוּ הַתְּפוֹצֵץ. הוּא עָשָׂה עָנָן עָנֵק שֶׁל אָפֶר. אֶת הָעָנָן רָאוּ מֵהַחֵלֶל. הַפִּיצוּץ עָשָׂה רַעֵשׁ שֶׁשָּׁמְעוּ בְּמִרְחָק שֶׁל יוֹתֵר מִ10,000 ק"מ.

הַהַתְּפוֹצֵצוֹת שֶׁל הַר הַגַּעֵשׁ עֲשֵׂתָה גַל מְאֹד חֲזָק בְּמַיִם. הַגַּל הִגִּיעַ עַד אַמְרִיקָה וְיָפֹן. הוּא עָשָׂה גַל בְּגִבָּה שֶׁל 2 מֶטֶר. לְגַל כְּזֶה קוֹרְאִים צוֹנָמִי.

הַר הַגַּעֵשׁ הִתְפוֹצֵץ. בְּמִקוֹם שֶׁבוֹ הָיָה הַר הוֹנְגָה טוֹנְגָה שׁוֹב יֵשׁ יָם. אוֹלֵי בְּעֵתִיד יִצְמַח שֵׁם הַר גַּעֵשׁ חֲדָשׁ. בְּתַמוּנָה, הַתְּפָרֶצוֹת קוֹדְמֹת שֶׁל הַר הוֹנְגָה טוֹנְגָה.

פְּרַשְׁתַּת הַפְּסָלִים

חומשי: בראשית שמות ויקרא במדבר דברים
פרשה:

שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים ותרומה תצוה כי תשא ויקהל פקודי

העצה של יתרו

יתרו הוא אבא של צפורה. צפורה היא אשתו של משה. למשה היו גם שני בנים. קראו להם "גרשום" ו"אליעזר". צפורה גרשום ואליעזר היו במדין. הם שמעו שבני ישראל יצאו ממצרים. הם החליטו להצטרף לבני ישראל במדבר. יתרו, אבא של צפורה הביא אותם אל משה. משה שמח לראות את יתרו. הוא עושה לכבודו סעודה חגיגית.

למחרת בבקר יתרו רואה את משה שופט את העם מהבקר עד הערב. יתרו אומר למשה: "זה לא טוב! בן אדם אחד לא יכל לשפט את כל העם". יתרו מציע למשה לבחר עוד שופטים שיעזרו לו. משה מקבל את העצה של יתרו.

מתן תורה

בני ישראל יצאו ממצרים כדי לעבד את ה'. בחדש השלישי הם מגיעים להר סיני. משה מכין את בני ישראל לקראת הברית עם ה'. בני ישראל מתכוננים במשך שלושה ימים. ביום השלישי ההר מתמלא עשן, נשמעים ממנו קולות וברקים וקול שופר. בני ישראל שומעים את עשרת הדברות. משה עולה להר סיני לקבל את לוחות הברית. משה נשאר בהר סיני ארבעים יום וארבעים לילה.

עשרת הדברות:

אנכי ה' א-להיך.

לא יהיה לך א-להים אחרים על פני.

לא תשא את שם ה' א-להיך לשוא.

זכר את יום השבת לקדשו.

כבד את אביך ואת אמך.

לא תרצח. לא תנאף.

לא תגנב.

לא תענה ברעך עד שקר.

לא תחמד.